

CopyRight / Creative Commons

Hva har jeg lov å bruke, både som lærer og som elev?

Creative Commons er en organisasjon som forsøker å legge til rette for at både *eieren av bilder, musikk, film og tekst* kan sikre sitt eierskap ved å merke alt som personen legger ut på Internett blir brukt slik han/hun ønsker. Du får tillatelse til bruk, men på visse vilkår. Også Goole sitt PicasaWeb er lagt opp slik at når du laster opp bilder så kan du bestemme ulike rettigheter for den som ønsker å bruke bildet ditt.

Som lærer og som elev må vi lære å respektere «Lov om Opphavsrett» og kun bruke andres materiale når vi er sikre på at det er innenfor lovverket (samsvarer med eierens betingelser).

Det er to nettsteder som er trygge og enkle å bruke, begge er nettsteder der lærer og elev også selv kan ha egne eller felles album med egne bilder eller der det lovlig kan lastes ned bilder så fremt en opplyser om hvem som er eier av bildet og under hvilke betingelser en har lov å bruke bildet.

Nettstedene er:

<https://picasaweb.google.com/home>

<http://www.flickr.com/>

Et utgangspunkt for å forstå hva dette egentlig innebærer:

Et bilde, enten det er frittstående (på et nettsted) eller som del av en tekst **har alltid en eier**. Det kan være en person, en bedrift (for eksempel en avis) eller en organisasjon. Uten eiers samtykke (tillatelse) har vi som hovedregel ikke lov å bruke andres åndsverk. Men, dersom eieren laster opp bilder til for eksempel PicasaWeb (en Google Tjeneste) eller til Flickr så merker eieren også bildene på en slik måte at du har lov til å bruke bildene på visse betingelser = de betingelser eieren beskriver når bildet blir publisert på nettet. Dette er merket med symboler eller tekst.

For Flickr gjelder noe som kalles Creative Commons, der det er en rekke symboler som enkelt forteller hvilke tillatelse du har.

Her er en oversikt som forteller hva de viktigste symbolene betyr:

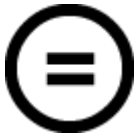
Dette forteller at bildet er lov å bruke på visse betingelser (er beskyttet av Creative Commons bestemmelser).

Navn på den som eier bildet. Skal ALLTID være med. Det er mulig å legge inn lenke til det nettstedet der du fant bildet ved å sette denne inn sammen med bildet.

Du har lov å bruke bildet så fremt det ikke er for å tjene penger (ikke-kommersiell bruk)

Du har lov til å bruke bildet fritt men har ikke lov til å gjøre endringer på det.

Betyr at dersom noen bruker bildet du har lagt ut også har lov til å bruke det samme bildet, men at også denne personen må benytte den samme henvisningen til opphavsperson og eventuelle begrensninger i hvordan bildet brukes.

ANDRE MERKER som du også kan sette ved et av dine egne bilder:

Den som bruker bildet har lov til å gjøre endringer på det.

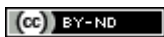
Det er lov å kopiere bildet (betyr at du ikke har lov til å gjøre endringer).

VIKTIG: Dersom du er i tvil så sender du en Epost til den som er eier av bildet og spør om tillatelse til bruk, gjøre endringer +++, og da er det lurt og også fortelle i hvilken sammenheng du skal bruke bildet og om du også ønsker å gjøre noen justeringer / endringer.

Eksempler på merking i Flickr:

CopyRight og navn (og eventuelt lenke til nettstedet) på opphavsperson (eier)

Copyright, navn på eier og «ND = No derivatives = ingen endringer

CopyRight, navn på eier, ikke kommersiell bruk

Copyright, navn på eier, ikke kommersiell bruk, ikke lov å gjøre endringer

CopyRight, navn på eier, kan gjenbrukes av andre på samme betingelser (samme merking som du selv er pålagt å bruke).

Det som er felles for alle er at navn på eier SKAL være skrevet inn på bildet eller skrives i tilknytning til bildet. Brukes bildet i en video skal det skrives i rulleteksten hvem som eventuelt har «levert bilder».

2 TRINN

- Når du har hentet et bilde så skriver du / setter inn de symbolene og eventuell lenke til nettstedet der du fant bildet for å fortelle det som gjelder angående CopyRight muligheter og begrensninger til alle som måtte lese det du publiserer. Du har skapt et nytt produkt (dokument), og du må selv velge hvilke beskyttelse du vil sette på ditt dokument. Dette betyr at du setter inn de symbolene du vil ha for hele det nye dokumentet, for det er ditt, samtidig som det inni dokumentet er satt inn de riktige symbolene for det du har hentet fra andre. Men hele dokumentet er nå din eiendom, og det er CopyRight beskyttet.
- En person som finner ditt dokument, og som har lyst til å bruke et bilde som du selv fant (og har merket riktig) kan da lett se om også han/hun kan bruke samme bilde fordi du har merket det riktig, både ditt eget og det du har brukt fra andre. Hvis du hadde tillatelse til å gjøre endringer så må du altså ha merket bildet slik at også den som finner bildet i ditt dokument kan forstå at de har lov til å gjøre flere endringer. Men husk: Du skal ALLTID oppgi navnet / brukernavnet på den som eier det opprinnelige bildet.

Skoleverket har en egen avtale gjennom KOPINOR men denne gjelder ikke internasjonale nettsteder (alt utenfor NORGE) og heller ikke det som er eid av enkeltpersoner, private bedrifter og organisasjoner i Norge. For å lese mer, klikk bildene:

Nettsted for alle symboler i Creative Commons, med forklaringer, som du kan kopiere og bruke selv i dine dokumenter [HER](#). (Kun tilgjengelig på engelsk).

Haldor Lønningdal
IKT Forlaget A/S
29.08.2012

Dette dokumentet er publisert under
Creative Commons Lisens

